

Adaptation of urban landscape for children (Case study: Maryam High School area, 11th district of Kabul)

Amanullah Khashe, Sanaz Litkahi, Assadollah Movahedi

Abstract:

The important matter of children is showing weakness in the cities, especially Afghanistan most of land use like the green area and playground and pedestrian doing changing the residential and commercial area. Children in Afghanistan have not security and always confront abductors and rapes or they have to do hard work. The city is alive and it does not burden children. This research is about the quality of the landscape according to the asking children in the location Maryam high school in the eleventh district in Kabul city. This research aims to change the front view and out of view buildings, change the colors and suitable lighting, legibility, felling attachment, security, green area and accesses to the utility. method of this researching is a kind of practical analytical disruptive the collecting information is the method of surveying and library, and for analyzing the data for finding the result of research the (SWOT) method is used that the most important subjects in (weakness, strangeness, threat, and opportunity) points and prepared the IE matrix. Considered and the organization is located in the conservatism of (WT) and the weakness must be shortened the threat must do reduce. For analyzing and checking hypotheses, about 315 questioners are considered that after certain justify ability and final is suitable. The subjects of hypotheses are checking (SPSS) program that showed a relationship is between two variables of hypotheses. In the finally offered, some of the recommendations to become the mentioned Maryam high school area the child-friendly city.

Keywords: child, city, cityscape, child-friendly city

Citation: Khashe, A., Litkahi, S., & Movahedi, A. (2021). Adaptation of urban landscape for children (Case study: Maryam High School area, 11th district of Kabul). *Journal of Urban Planning and Architecture*, 2(1), 162–181.

مناسب سازی منظر شهری برای کودکان (مطالعه موردی: محدوده لیسه مریم، ناحیه

یازدهم شهر کابل)

امان الله خاشع^۱ ساناز لیتکوهی^۲ اسدالله موحدی^۳

۱- ماستر طراحی شهری دانشگاه پیام نور واحد کابل

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

۳- استاد طراحی شهری دانشگاه پیام نور کابل

چکیده

موضوع اهمیت و جایگاه کودکان در شهرها کم رنگ دیده میشود، مخصوصاً در افغانستان که خیلی از کاربریها مانند ساحه سبز، تفریح گاه، پارک، کودکستانها و پیاده راه ها را از عملکرد اصلی آن کاسته و به اماکن مسکونی و رهائشی و تجارتي تبدیل کرده اند؛ کودکان با وجود عدم امنیت عمومی موضوعاتی چون اختطاف و تجاوز جنسی و کارهای شاقه گریبانگیر کودکان در افغانستان را هستند. شهر یک واقعیت زنده و پویا است که نباید خود را بر کودک تحمیل کند، بلکه باید متناسب با شخصیت او شکل گیرد. تحقیق حاضر در مورد کیفیت منظرشهری با در نظر داشت دوستدار کودک در محدوده لیسه مریم که در ناحیه یازدهم شهر کابل واقع شده است را دربر میگیرد. هدف اصلی تحقیق، تغییرات در نماها و قسمت های بیرونی تعمیرات رنگ، نورپردازی های مناسب، خوانایی، حس تعلق خاطر، امنیت، فضاهای سبز و تنوع دار و دسترسی ها میباشد و منظر شهری برای کودکان است. پژوهش حاضر از نوع کاربردی، تحلیلی- توصیفی بوده که برای جمع آوری داده ها از روش کتابخانه ای- میدانی استفاده شده است، روش تجزیه و تحلیل در این پژوهش بطور تحلیلی- توصیفی از روش سوات SWOT که با در نظر داشت نقاط (قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدها) را که تمام موضوعات متغیرهای تحقیق را دربر دارد در نظر گرفته شده که با توجه به آن ماتریس نقاط داخلی-خارجی IE تشکیل و موقعیت سازمان را بررسی نموده است. نتیجه حاصل از پژوهش حاضر چنین آمده است که در اول سازمان در موقعیت تدافعی قرار گرفته است و تأکید بر آن دارد تا نقاط ضعف و تهدیدها را به حداقل برساند که به وجود آوردن امنیت و احساس امنیت برای کودکان و خانواده هایشان ایجاد احساس آرامش، استفاده از رنگهای جذاب و زیبا در محوطه شهری برای کودکان یاد گردیده است و در ادامه به قسمت دوم نتیجه گیری به موقعیت سازمان محافظه کارانه و به ترتیب موقعیت رقابتی و در آخر به موقعیت تهاجمی سازمان قرار گرفته است و نظر به نتایج بدست آمده، ارائه پیشنهادات در اخیر آمده است. برای تأیید و رد فرضیات تحقیق و سولات اصلی تحقیق، پرسشنامه به تعداد ۳۱۵ عدد در نظر گرفته شده است که به طور تصادفی از افراد محل مورد نظر جمع آوری شده و با استفاده از پروگرام SPSS به آزمون فرضیات و تحلیل ارتباط و همبستگی متغیرهای تحقیق پرداخته میشود. و در اخیر نیز با ملاحظات تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیات، محقق پیشنهادهای خویش را در امور مناسب سازی منظرشهری برای کودکان لیسه مریم در قالب طرح پیشنهادی ارائه میدارد. **واژگان کلیدی:** کودک، شهر، منظرشهری، شهر دوستدار کودک

مقدمه:

در این پژوهش محقق به موضوعات عمومی این تحقیق از قبیل بیان مسئله، هدف تحقیق، قلمرو تحقیق که عبارت از ناحیه مورد مطالعه، زمان تحقیق و قلمرو موضوعی تحقیق را طوری که در اول نیز ذکر گردیده. در بیان مسئله موضوع که چه مشکلی مکان موردی موجود است و در چه حالتی زندگی باشندگان مخصوصاً کودکان در شهر به پیش می‌رود را بیان شده است، هدف از تحقیق که فراهم سازی یک بستر خوب زندگی و پیشرفت برای کودکان در محدوده لیسه مریم در ناحیه یازدهم شهر کابل است. در زندگی روزمره که کودکان نیز جزء همین جامعه را تشکیل می‌دهد که متغیرهای اساسی تحقیق که شامل هویت مکان، احساس متعلق بودن به جا، بوجود آوردن خاطرات مختلف، قابلیت تشخیص به وضاحت، درک و فهم عمومی و لذت‌های که به چشم بوجود می‌آید و فرم و ریخت شناسی است را بهبود ببخشد با در نظرشهری تا سطح رفاه و آسایش و کیفیت مطلوب برای کودکان مهیا شود. قلمرو زمانی تحقیق هم سال‌های اخیر ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶ را شامل می‌شود و مکان مورد نظر محدوده لیسه مریم در خیرخانه ناحیه یازدهم شهر کابل می‌باشد. فرضیه‌های تحقیق هم از دو فرضیه تشکیل شده است که یک به ارتباط همبستگی بین متغیرهای تحقیق و دیگری در موضوع اهمیت دانستن منظرشهری متناسب برای کودکان با در نظر داشت میزان سطح تحصیلات را در برمی‌گیرد. نوع تحقیق هم از نوع کاربردی، تحلیلی-توصیفی می‌باشد. روشی که برای تحقیق در نظر گرفته شده است با استفاده از روش سوات تجزیه و تحلیل صورت خواهد گرفت.

بیان مسئله

همان‌طور که بر همه معلوم است، کودکان یک قسمت بزرگ و مهم قشر جامعه را تشکیل می‌دهد و در شهرهایی که رو به انکشاف هستند به علت‌های مختلف همچون ضعف مدیریت شهری، عدم امنیت لازم، سطح پایین ایمنی، عدم قوانین لازم درباره خوانایی و ده‌ها موضوعات دیگر که برای جامعه و شهروندان را متأثر می‌سازد، کودکان نیز تأثیرات منفی آن‌گریبان‌گیرشان شده است مخصوصاً در افغانستان، که سهم کودکان در شهرها به فراموشی سپرده شده است. در شهر وقتی که گذر نمائیم و کودکان مان همراه مان باشد به خوبی این کمبودات را احساس و درک می‌نماییم که چقدر شهر دارای کمبودات برای کودکان هستند به طور مثال از فضای ناامن گرفته تا نبود کدام پارک مناسب، عدم رفاه و آسایش برای قشرهای مختلف جامعه و موضوعات زیادی دیگر که منظرشهری را در ابهام گذاشته است. یک شهر تنها برای بزرگسالان در نظر گرفته شده نمی‌تواند باید موضوعات مهم که برای خرسالان نیز ضرورت است نیز در نظر گرفته شود و فضاهای مناسب برای اقشار مختلف جامعه که در گروه‌های سنی مختلف می‌باشد را احتوا کرده بتواند. محیط‌های و فضاهای مناسب شهری برای کودکان نیز می‌تواند که در ذهن و افکار کودکان نیز تصاویر ذهنی خوبی را بوجود آورده می‌تواند و اگر شهری در نظر گرفته شود که کودکان نیز آن را دوست داشته باشند، در این صورت گفته می‌توانیم که این شهر می‌تواند مکان خوبی از نظر شهری برای کودکان نیز می‌باشد. در تهندهنامه‌ای که در مورد کودک ارائه شد و به طور جهانی حقوق بشر نیز در سال ۱۹۸۹ میلادی از آن یاد کرده است، آورده شده است که حق اظهار نظر درباره شهر خوب و مطلوب، اشتراک در تصمیم‌گیری‌ها در مورد شهر و هم‌چنان اشتراک در جامعه و دسترسی به امکانات و خدمات اساسی مانند: آموزش و پرورش و سرپناه، آب آشامیدنی سالم و صحتی، حفظ الصحه برای اطفال و دیگر خدمات مرتبط که باید کودکان نیز از آن مستفید شوند را شامل گردید و در ضمن امکانات تردهای امن و مصئون، حق زندگی در فضای مناسب و پاکیزه برای کودکان که شهروندان یک شهر محسوب می‌گردد را یاد کرده‌اند (Riggio, 2002:50).

اهداف تحقیق

هدف کلی «منظرشهری دوستدار کودک» ارتقاء قسمت‌های مختلف شهر به توافق به خواسته‌های کودکان و ارتباط مستقیم کودک با محیط شهروندی که بتواند مانند دیگر انسانها با محیط ماحول خویش یک منظر قابل پسند را در بعدهای که توسط

چشم دیده می‌شود و یک خاطره خوب را در ذهن به وجود می‌آورد را هدف قرار داده است و توسط ارتقاء بخشیدن به محیط‌ها و مسیرهای پیاده که کودکان نیز بتوانند در قسمت‌های مختلف آن فعالیت داشته باشند را هدف قرار داده است؛ احیای مفهوم کوچه و ایجاد مناظر شهری جهت رشد و پرورش همه جانبه کودک، می‌تواند تاثیرگذار باشد و رسیدن به استانداردهای طراحی شهردوستانار کودک است تا بتوانند از بودن در آن لذت ببرند و باعث شادابی، سرزندگی، نشاط و پرورش روانی آنان شود و اهداف اختصاصی مورد نظر از دیدگاه عقلانی به شرح ذیل می‌باشد.

هدف از تحقیق عبارت است

- (۱) تغییرات در منظر شهری طوری در محدوده لیسه مریم که دوست دار کودکان نیز باشد.
- (۲) سهیم ساختن کودکان در موضوعات مختلف سرزندگی و زیبایی و آسایش و آرامش و ایمنی در محدوده لیسه مریم.
- (۳) خاطرنشان سازی سهم داشتن کودکان در موضوعات مختلف شهری، بخصوص در موضوع منظر شهری که همه ارگان‌های مربوطه دولتی شهرداری و شهرسازی به فراموشی سپرده اند.

سئوالات اساسی

۱- آیا در مناسب سازی منظر شهری برای کودکان در محدوده لیسه مریم بین هویت مکانی و احساس تعلق در کیفیت منظر شهری برای کودکان کدام رابطه‌ای وجود دارد؟

۲- آیا میزان سطح مختلف تحصیلات شهروندان در به وجود آوردن منظر شهری مناسب برای کودکان تفاوتی وجود دارد؟

سوال فرعی

- ۱- آیا همه مردم محدوده لیسه مریم خواستار فضا سازی و مناسب سازی شهری برای کودکان هستند؟
- ۲- کدام موسساتی هستند که در بخش مناسب سازی منظر شهری برای کودکان در محدوده لیسه مریم کار نمایند؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

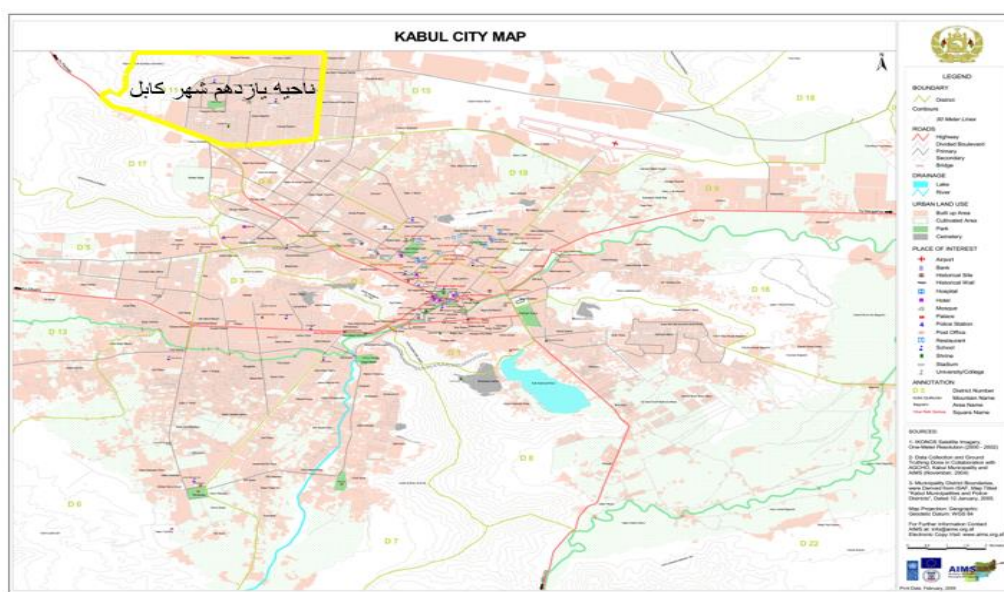
چون کودکان آینده سازان یک شهر و یک کشور می‌باشند و می‌توانند تحولات مهم و اساسی را در آینده به دنیا سبب پیشرفت‌ها، اختراعات، اکتشافات، ارتقاء سطح علم و دانش در موضوعات مختلف و غیره شوند باید به این قشر سن کوچک جامعه توجه لازم از هر لحاظ صورت گیرد که مهم‌ترین موضوع اهمیت دادن به کودکان، ساختن منظر شهری که متناسب برای کودکان باشد تا تقویت جسمی و ذهنی آنان به طور ایده‌آل و عالی پرورش یابد. منظر شهری می‌تواند تاثیرات خیلی عالی و مثبت را در کودکان بوجود آورد و ذهن خلاقیت و اشتراک گذاری آنان در سطح شهر باعث ترقی و پیشرفت آنان بدون شک شده می‌تواند و هم چنان محیط و منظر شهری خراب و نادرست و خشن به کودکان نیز تاثیر منفی خویش را خواهد داشت و با کاهش فعالیت مثبت و ذهن و روان خشن و نادرست بارور می‌شوند. به نظر محقق منظر شهری از اصلی‌ترین شاخص‌های تاثیرگذار برای آینده سازان می‌تواند باشد و برای کودکان جایگاه‌های مناسب در سطح شهر باید در نظر گرفت. محقق بر این عقیده است که چون کشور افغانستان رو به رشد است پس از چندین سال جنگ، روحیه اطفال و کودکان باید از تاثیرات جنگ‌ها و خطرات نادرست بزرگان عاری باشد و در این کشور یکی از توجهاتی که خیلی کم می‌شود موضوع کودکان است که در اختطاف، قتل، تجاوز، کارهای شاقه، از مدرسه دور مانده می‌شوند که باید زمینه رفاه، آسایش، آرامش، آموزش، ترقی، تفریح، ارتقاء، کنجکاو، سهم داشتن در امورات اجتماعی و بازسازی، سرسبزی برایشان آماده شود و این موضوعات تنها در یک چارچوب دیوار شده نمی‌

تواند و باید که از یک خانه هم بیرون شود، که اینک دیده می‌شود که به محیط بیرون از خانه ضرورت است و این همان محیط شهر و منظرشهری است که منظور ما نیز همان است.

مکان مورد مطالعه: (محدوده لیسه مریم، ناحیه یازدهم شهر کابل)

ناحیه یازدهم یکی از نواحی کلیدی و پرنفوس شهر کابل و هم چنان اماکن تجارتي زیادی را به خود جا داده است. مساحت و حدود اربعه: این ناحیه دارای ۱۷,۶۵ کیلومتر مربع مساحت که از جانب شمال به ناحیه ۱۷، شرق ناحیه ۱۵، جنوب به ناحیه ۴ و از جانب غرب به ناحیه ۱۷ متصل است. ناحیه یازدهم دارای بیشتر از نیم میلیون تن نفوس و ۲۸۰۰۰ خانواده می‌باشد از اینکه بیشترین نهاد های خصوصی در آن موقعیت دارد از جمله نواحی کلیدی برای شاروالی کابل میباشد. ناحیه یازدهم توسط ریاست ناحیه اداره می‌شود که خدمات شهرداری توسط همین ناحیه ها ارائه می‌گردد. ریاست ناحیه از تشکیلات داخلی متشکل است که این ریاست در تشکیل کنونی خود دارای (۷ مدیریت) می‌باشد که عبارت از مدیریت عمومی اداری، مدیریت عمومی عواید، مدیریت ملکیت‌ها، مدیریت تنظیم مارکیتها، مدیریت عمومی انجیری، مدیریت کلتوری و مدیریت احصائیه و پلان میباشد. همچنان آمریت تنظیم که در تشکیل ریاست تنظیم بوده و خدمات را در ناحیه یازدهم انجام می‌دهند. امور تنظیمی این ناحیه به سکتور خصوصی از طریق شاروالی سپرده شده است و ریاست تنظیم از آن. نظارت به عمل می‌آورد(ریاست شهرداری کابل، ۱۳۹۷).

نقشه شماره ۱: موقعیت گیری ناحیه یازدهم در شهر کابل

محدوده لیسه مریم از طرف شمال به جاده لیسه مریم و به امتداد الی گولایی پارک، از طرف غرب به جاده خشت اوختیف، از طرف شرق به حصه سوم خیرخانه، و از طرف جنوب به جاده قلعه نجارها در نظر گرفته شده است. این محدوده که قسمت مهم حصه دوم خیرخانه را تشکیل می‌دهد در ناحیه یازدهم شهر کابل موقعیت دارد و بصورت پلانی و طبق نقشه دولتی که سال‌ها قبل در نظر گرفته شده است، اعمار شده است. در ماستر پلان جدید کابل نیز حاشیه جاده لیسه مریم را به عنوان تجارتي در نظر گرفته شده است و بقیه آن ساحه مسکونی با پایین منزل با تراکم متوسط در نظر گرفته شده است. ساحه مورد مطالعه در حدود ۴,۲۸ کیلومتر محیط و در حدود ۱,۰۳ کیلومتر مربع مساحت دارد. محدوده لیسه مریم از جاده لیسه مریم که مکان تجارتي محسوب می‌گردد، مشهور است. خیابان لیسه (دیبرستان) مریم به طول ۱,۴۲ کیلومتر می‌باشد که از قسمت سرک (جاده) خشت

اوختیف شروع الی چوک (فلکه) گولایی پارک امتداد دارد. این خیابان به دو لاین (خط) جاده اعمار گردیده است، که یک مسیر رفت و دیگری مسیر برگشت در نظر گرفته شده است، عرض هر یک از خیابان‌ها ۱۲ متر در نظر گرفته شده است. در قسمت وسط هر دو خیابان موازی همدیگر یک گلدان به عرض ۲٫۵ متر و طول و امتداد خیابان می‌باشد که هر دو خیابان رفت و برگشت را از همدیگر جدا می‌سازد. در کنار هر دو خیابان در حاشیه آنها یک پیاده راه به امتداد خیابان موجود است که عرض این پیاده راه از ۳٫۸ متر شروع الی ۱٫۵ متر می‌رسد یعنی عرض پیاده راه در تمام طول مسیر خیابان یکسان نمی‌باشد و دارای عرض‌های مختلف می‌باشد. در کنار و لبه پیاده راه یک کانال فاضل آباد در نظر گرفته شده است که در تمام مسیر سطح فوقانی کانال در همین سال اخیر بصورت کانکریتی (بتونی) پوشیده شده است و در فاصله‌های مختلف توسط سرپوش‌های جالی (قفسه مانند) گذاشته شده است که در هنگام ضرورت و بندش (بندآب) از آن برای پاک کاری استفاده صورت خواهد گرفت در نظر گرفته شده است. خیابان لیسو مریم آسفالت می‌باشد و از سطح کارآمد خوبی برخوردار است. ساختمان‌های کنار خیابان هم از کیفیت خوبی درست شده‌اند یعنی تماماً از مواد ساختمانی آهن کانکریتی (آهن بتونی) ساخته شده‌اند و با زیبایی‌های خاصی نیز می‌باشند اما با آن هم دارای کمبود جذابیت نمایی و جداره ای محیط خویش را دارا می‌باشد.

سابقه پژوهش

پژوهش‌های داخلی

وزارت شهرسازی و مسکن و اراضی و شهرداری در موضوعات مختلف ساختمانی شهری کار و فعالیت می‌نمایند و قبل از شروع آن مطالعات و سروی‌های مختلف را انجام می‌دهند ولی در موضوعات مختلف شهری بطور جداگانه که بتواند موضوع را غور و بررسی نماید تا کنون کدام تحقیقاتی که شده باشد و نشر و چاپ شده باشد متأسفانه صورت نگرفته است که به دسترس محققین دیگر قرار گرفته باشد. در پهلوی این وزارت مؤسساتی همچون هیئات نیز کار و فعالیت و سروی‌های مختلف را نموده‌اند که کار آنها قابل قدر هستند. هم چنان موسساتی داخلی و خارجی دیگری نیز در موضوعات فعال ساختن کودکان در جامعه و سهم گیری آنان در محیط شهری به طور پروژه وار کار و فعالیت کرده اند، اما کارهای آنان به قسم پروژه‌های بوده‌اند و بعد از ختم برنامه تقریباً تمام موضوع بسته شده و دیگر کسی از ارگان‌های دولتی و خصوصی نیستند که موضوع را دنبال نمایند و ثمربخشی آنها را در جامعه به طور چشمگیری نشان دهند، از موسساتی که در راستای فعالیت و حقوق کودکان در جامعه و محیط شهری و سهم گیری آنان کار کرده‌اند می‌توان از حمایه اطفال، و یونسف نام برد که هم کنون نیز در کشور افغانستان فعالیت دارند.

پیشینه پژوهش‌های خارجی

در کشورهای مختلف با موضوع پژوهش که احساس امنیت در شهر با در نظر داشت منظر شهری، کالبد شهری، فضای شهری تحقیقات و پژوهش‌های زیادی صورت گرفته است که محقق در جمع آوری آنها سعی و تلاش خویش را نموده است تا مهمترین آنها را یادآور شود. در مجموعه پژوهش‌هایی که قبلاً شده است، دیده شده است که شاخص‌ها و متغیرهای مختلفی در موضوع محسوس بودن امن و امنیت در فضاهای عامه در سطح یک شهر نقش خویش را داشته است. از طرف دیگر طبق بحث‌هایی در خصوص شناسایی جرایم در یک جامعه آن هم در محیط شهری صورت گرفته شده است، معلوم گردید که موضوعات اکولوژیکی شهری تاثیرات فراوانی را ایجاد و بیشتر شدن امنیت در سطح شهر داشته است.

فوستر و همکاران (۲۰۱۴) نیز تحقیقی را در این زمینه انجام داده اند که فشرده آن چنین می‌باشد: آنها با استفاده از یک مدل رگرسیون خطی را که تاثیرات بیم از جرایم در مسیرهای پیاده‌روی افراد در استرالیا مورد بحث قرار دادند که توانستند دریابند و

نتیجه بدست آوردند که می شود با طراحی مختلف محیط شهری به طور مناسب مقدار جرایم را کاهش داد و مقدار فضای پیاده روی را بیشتر از قبل زیادتر نمود.

پائول و همکاران (۲۰۱۳) تحقیقی را در خصوص امنیت بیشتر با استفاده از طراحی بهتر فضای شهری را انجام دادند که ایشان با طراحی فضای شهری بتوان جرایم را کاهش و یا پیشگیری نمود که این نظریه کشور امارات متحده عربی را به خودش علاقمند نمود و آنها این موضوع را پیگیری نموده و عقیده براین شده اند که با طراحی فضای شهری می توان تا حد زیادی جرایم را پیشگیری نمود و با افزایش آگاهی دهی در موضوعات فرهنگی شهری را نیز افزایش داد.

مبانی نظری و نظریات

شهر از منظر صاحب نظران:

جدول شماره: نظریه ای از صاحب نظران در مورد شهر

شماره	نظریه پرداز	نظریه ها در مورد شهر
۱	ادموند بیکن	ایشان اعتقاد دارد که شهر عملی است ارادی، اثری هنری که ساخته دو عنصر معماری حرکت و معماری استراحت است. وی معتقد به وجود یک ساختار اصلی در شهر است که نظم دهنده به طرح های و ساختار های گسترش آتی شهر هستند
۲	کوبین لینچ	نمایشی که شهرها عرضه می دارند (با وجود پیش پا افتادگی منظر ارائه شده) می تواند خوشایند خاصی را سبب شود. به عنوان قطعه ای از معماری، ساخت و سازی در فضا است، وی ساخت و سازی در مقیاس وسیع، شیئی که تنها از طریق برهه های زمانی طولانی قابل درک است. شهر، هرگز و یکباره در کل درک نمی شود. شهر در هر لحظه، شامل امکانات، مناظر و مزایایی (که نه چشم می تواند ببیند و نه گوش می تواند بشنود) است، که در انتظار کشف شدن می باشند (حبیبی، ۱۳۹۲).
۳	ارسطو	هر شهر مرکب از انسان های متفاوت است. افراد شبیه به هم به وجود آوردند شهر نیستند (مدنی پور، ۱۳۸۴: ۲۷).
۴	جین جیکوز	نگرش وی به شهر، عمدتاً از دید جامعه شناسانه بوده و بدین لحاظ ساختار شهر و فضاهای عمومی آن را تحلیل می نماید. از نظر او شهر یک ارگانسیم اجتماعی متشکل از واحدهای زنده است، تراکم و اختلاطی از فعالیت ها و ساختمان های گوناگون به اضافه شلوفی و جنب و جوش مردم.
۵	جهان شاه پاکزاد	شهر مجموعه ای فرهنگی کالبدی است که بر اساس نیازها، فعالیت ها و رفتارهای ساکنین آن شکل گرفته است. انسان ها بسته به نیازهای فردی یا گروهی خود فعالیت کرده و الگوهای رفتاری خاصی خود را عرضه می کنند. شهر و فضاهای مختلف آن بستر یا ظرفی هستند برای اینگونه اتفاقات. بالتبع فضاها و خصوصیات آنها وابستگی شدیدی به نحوه فعالیت و الگوهای رفتاری استفاده کنندگان آنها دارند (پاکزاد، ۱۳۸۵: ۷۶).
۶	راب گربر	او نظر دارد که بافت شهری از درهم آمیختگی کلیه فعالیت ها هنگامی که محمل کالبدی می یابند شکل می گیرد و تبیین کالبدی فضایی همان آمیختگی فعالیت هاست که به نوبه خود، درهم آمیختگی رفتارهای انسانی و جامعه را باعث می شود.
۷	سید محسن حبیبی	خانه در درجه اول یک نهاد است و نه یک سازه و این نهاد برای مقاصد بسیار پیچیده ای به وجود آمده است. از آن جا که احداث خانه پدیده ای فرهنگی به شمار می آید، شکل و سازمان فضایی آن به شدت تحت تاثیر فرهنگی است که به آن تعلق دارد.

امروزه بحث منظر شهری از موضوعات داغ در سطح شهر برای همگان بوده و هم چنان توجه معماران، طراحان و روانشناسان محیط و جامعه شناسان قرار می گیرد. در جهان امروزی که جهان رو به توسعه و پیشرفت می باشد، شرکت های ساختمانی و شهرسازی و مختلف همیشه در رقابت و تلاش قرار دارند تا هر کدام بتوانند نقش بیشتری را در موضوعات مختلف در یک شهر مانند سرمایه گذاری را به طور برجسته تری نشان دهند تا توجه دیگر جوامع جهانی را به خود جلب نمایند. موضوع منظر شهری

در میان مردم عادی، عقیده بر این هستند که هر چیزی که در یک شهر به چشم دیده می‌شود عبارت از منظر شهری است و اگر بطور ژرفگانه تر نظری انداخته شود، دیده می‌شود که منظر واژه‌ای عربی می‌باشد که از کلمه ریشه نظر و با وزن مفعول است و اسم مکان می‌باشد مانند خیلی از اماکن دیگر: مکتب، مدخل، که در این صورت منظر می‌تواند محل باشد و یا مکان نگریستن، یعنی (هر چیزی که دیده می‌شود و به آن دید انداخته شود، چه آن بسیار خوشایند و خوب باشد و یا برعکس بدناما باشد) منظر است. خوب با این گفته‌ها نتیجه فعلی ما این می‌شود که منظر چیزی است که دیدنی باشد یا به عبارت دیگر عینی است. تعاریفات دیگر نیز در خصوص منظر موجود است که می‌توان به چندی از آنها اشاره کرد: منظرشهری در حقیقت سطح تماس (Interface) انسان و موجودیت شهر است که از همین لحاظ، قسمت قابل زیادی از علم و عواطف محیطی شهروندان تحت تاثیر آن می‌باشد.

اهداف و اهمیت منظر شهری

منظرشهری در اصل ارائه دهنده از مفهوم شهر می‌باشد و آن چیزی نیز که به تنهایی خود و ذات خود جدا از شهر باشد و دارای کدام کیفیت درونی باشد بلکه ایجاد کننده مفهوم ذهنی برای افراد است که آن را انسان توسط تجربه کردن می‌تواند بیان و احساس نماید. منظرشهری به تنهایی حلال مشکلات تمام شهر شده نمی‌تواند و هم چنان برای آن کدام دستور خاص اجرایی هم ندارد که از آن مستقیم پیروی صورت گیرد در صورتی که یک اثر طبیعی و مصنوعی است که از تجربه ساکنان در یک فضای شهری و الگوهای از آن مانند منظر تجسم صورت می‌گیرد.

در صورتی که تمام منظرشهری در سطح شهر به طور از پیش تعیین شده سنجیده شده باشد و برای هر کدام و قسمت آن مطالعات لازم صورت گرفته باشد در آن صورت منظرشهری از یک نظم خوب و مناسب و هم چنان یک هماهنگی خوب در سطح شهر برخوردار خواهد بود که مورد پسندی بیشترین افراد را خواهد داشت و احساس خوشایندی از محیط و فضای شهری و زندگی را بوجود خواهد آورد و اگر در غیر آن باشد که هرج و مرج و بی‌نظمی، رنگ‌های نادرست، نورپردازی‌های نامناسب، قرارگیری‌های نامناسب مبلمان شهری و بسیاری از این چنین موضوعات را در خود داشته باشد، در این صورت از یک ناهنجاری شهری در فضای شهری خبر می‌رسد که همه از آن محیط گریزان و ناخوشایند می‌باشند و شهر کیفیت منطقی خویش را از دست می‌دهد.

یک منظرشهری می‌تواند که انتقال دهنده معانی بسیار باشد که از نتیجه تجربیات که افراد در محیط شهری از منظرشهری در ذهن‌شان بوجود می‌آورند و از فرهنگ یک مردم و یک شهر خبر می‌رساند که تا چندین سال بعد از آن نیز در طول تاریخ و زمان از آن یاد نمایند مخصوصاً از موضوعات وطن دوستی و تعلق داشتن به مکان را در گذشت زمان حفظ کرده و همیشه یادآور خاطرات می‌شود (علی یوسفی و همکاران، ۱۳۹۳).

منظر شهری

امروزه بحث منظرشهری از موضوعات داغ در سطح شهر برای همگان بوده وهم چنان توجه معماران، طراحان و روانشناسان محیط و جامعه شناسان قرار می‌گیرد. در جهان امروزی که جهان رو به توسعه و پیشرفت می‌باشد، شرکت‌های ساختمانی و شهرسازی و مختلف همیشه در رقابت و تلاش قرار دارند تا هر کدام بتوانند نقش بیشتری را در موضوعات مختلف در یک شهر مانند سرمایه گذاری را به طور برجسته‌تری نشان دهند تا توجه دیگر جوامع جهانی را به خود جلب نمایند. موضوع

منظر شهری در میان مردم عادی، عقیده بر این هستند که هر چیزی که در یک شهر به چشم دیده می‌شود عبارت از منظر شهری است و اگر بطور ژرف‌نگانه تر نظری انداخته شود دیده می‌شود که منظر واژه‌ای عربی می‌باشد که از کلمه ریشه نظر و با وزن مفعول است و اسم مکان می‌باشد مانند خیلی از اماکن دیگر: مکتب، مدخل، که در این صورت منظر می‌تواند محل باشد و یا مکان نگرستن، یعنی (هر چیزی که دیده می‌شود و به آن دید انداخته شود، چه آن بسیار خوشایند و خوب باشد و یا برعکس بدناما باشد) منظر است. خوب با این گفته‌ها نتیجه فعلی ما این می‌شود که منظر چیزی است که دیدنی باشد یا به عبارت دیگر عینی است. تعریفات دیگر نیز در خصوص منظر موجود است که می‌توان به چندی از آنها اشاره کرد: منظرشهری در حقیقت سطح تماس (Interface) انسان و موجودیت شهر است که از همین لحاظ، قسمت قابل زیادی از علم و عواطف محیطی شهروندان تحت تاثیر آن می‌باشد.

منظرشهری به مجموعه از ساختمان‌های که توسط چشم دیده می‌شود و این مجموعه متشکل از تعداد زیادی از ساختمانها، خیابان و سکونتگاه‌ها، و اماکن مختلف شهری که توسط خیابان‌های عریض و باریک با یکدیگر به هم متصل می‌باشد " (Cullen G, 1998).

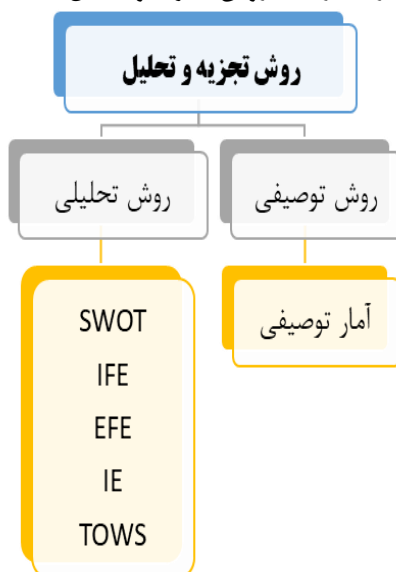
شهر دوستدار کودک (CFC)

تحقیق در حوزه‌ی "شهرهای دوستدار کودک"، در کشورهای مختلف منجمله در اروپا در دهه ۸۰ میلادی صورت گرفته است که در اول در موضوع حقوق اطفال و هم چنان نیازهای اساسی آنها تحقیقات شده است که همین تحقیقات و بحث‌ها باعث آن گردید که امروزه تقریباً تمامی طراحان شهری و برنامه ریزان شهری در زمان طرح و بحث‌ها روی شهرهایی که دوستدار کودک نیز باشند تاکید و پیشنهادات صورت می‌گیرد. در موضوع حقوق کودکان کشورهای عضو سازمان ملل متحد یک تعهد و پیمان را در خصوص مسایل حقوقی کودکان در سال ۱۹۸۹ با همدیگر به امضا رسانیدند تا از آن پیروی نمایند و حقوق کودکان را مراعات نمایند و این پیمان به نام (معاهده حقوق کودک) مشهور می‌باشد که در این پیمان تمامی کشورها را در ساختن محیط مناسب یا همان دنیایی ساختن کودکان کشورهای عضو را تشویق و الزام نموده است. . برای اولین بار در سال ۲۰۰۷، یونسف عنوان شهر دوستدار کودک را به شهر "بندیگو" در استرالیا اختصاص داد. شهر دوستدار کودک در ایران در استان فارس که شهر "اوز" در آنجا می‌باشد در سال ۱۳۸۹ انتخاب گردید(Kiani A, Ismailzadah Kovaki, 2012 in persian) به نقل از حسینی غیاثوند، ابوالفضل کربلایی (۲۰۱۸).

روش تحقیق

تحقیق موجود از نوع کاربردی است که با روش تحلیلی - توصیفی انجام می‌گردد. هدف تحقیق کاربردی طوری که معلوم است عبارت از استفاده از علم و دانش در بهبود بخشیدن مشکلات زندگی روزمره می‌باشد که بتواند به طور عملی قابل تطبیق بوده و در این تحقیق از نوع مقطعی است یعنی که دارای سال مشخص برای تحقیق می‌باشد و با آوردن طرح‌ها و مثال‌های پیشنهادی همراه می‌باشد. طوری که معلوم است، تحقیق توصیفی ضرورت به توصیف کردن شرایط محیطی مورد نظر، علت‌ها، کاستی‌ها، برتری‌ها و خیلی از موضوعات تعریفی در خصوص چراهای تحقیق می‌باشد که شامل تمام این موارد برای شناخت بهتر ساحه و کمک کردن برای محقق در امور و جرایان تحقیق است. مشخصه اصلی تحقیق ما جمع‌آوری اطلاعات از ساحه توسط پرسشنامه، بازدید مستقیم از مکان موردی، مصاحبه و تعیین نقاط قوت و ضعف و بدست آوردن راه حل مناسب برای مشکلات موجود در موضوع مورد مطالعه می‌باشد که برای تصمیم گیری درست که در نهایت می‌انجامد شود.

نمودار شماره ۱: روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

منبع: نگارنده

روش‌هایی برای تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق

برای یافته‌های تحقیق، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده که اول پرسشنامه در نظر گرفته شده و در قسمت آزمایش ابتدایی که از ۳۰ نفر صورت گرفت دارای پایایی مورد مطلوب می‌باشد و بعد تمام ۳۱۵ نفر که بطور نمونه از جامعه در نظر گرفته شده است که برای آنها پرسشنامه توزیع گردید و با استفاده از تجزیه و تحلیل سوات تمام نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها در نظر گرفته شده که این قسمت توسط برنامه کمپیوتری اکسل انجام گرفته است و تمامی جداول مورد نظر و ضرورت در قسمت تجزیه و تحلیل داده‌ها آورده شده است و با حل مسائل آن بهترین راه کارها را دریافت و پیشنهاد گردیده است که تمام این موضوعات اول با استفاده از ماتریس سوات SWOT و بعد با تعیین کردن یک موقعیت خوب و با استفاده از فرصت‌ها و تقویت نقاط ضعف محله مورد مطالعه را در نظر گرفته و ماتریس‌های داخلی و خارجی IE و ماتریس توس TOWS استراتیژی‌های اول و رده دوم استراتیژی‌های مورد نظر را برای سازمان خویش حاصل می‌نماییم و برای بهتر کار کردن آن پیشنهادات و طرح‌های لازم با در نظر داشت مناسب سازی منظرشهری برای کودکان را ارائه می‌دارد.

هم چنان پایایی و موضوعات چون تعداد زن، مرد، تجارب کاری و هم چنان فرضیه‌هایی که در ابتدا در نظر گرفته شده است نیز مورد غور و بررسی قرار می‌گیرد که تماماً این موضوعات توسط برنامه کمپیوتری SPSS انجام گرفته است و نتیجه‌ها نیز تمامی در قسمت تجزیه و تحلیل داده‌ها آورده شده است و تمام فرضیه‌ها که ارتباطات آنها می‌باشد و یا اولیت آنها مهم به نظر رسیده شده است در قسمت ثبوت و رد آنها از برنامه آماری کمپیوتری SPSS استفاده شده است.

قلمرو تحقیق

قلمرو تحقیق در این قسمت عبارت از:

۱. قلمرو موضوعی تحقیق: مناسب سازی منظرشهری برای کودکان، مکان موردی: محدوده لیسه مریم، ناحیه یازدهم شهر کابل.

۲. قلمرو زمانی: سال‌های اخیر که ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ را دربر می‌گیرد.

۳. قلمرو مکانی: محدوده لیسه مریم که در خیرخانه ناحیه یازدهم شهر کابل موقعیت دارد می‌باشد.

منظر شهری

امروزه بحث منظرشهری از موضوعات داغ در سطح شهر برای هگان بوده وهم چنان توجه معماران، طراحان و روانشناسان محیط و جامعه شناسان قرار می‌گیرد. در جهان امروزی که جهان رو به توسعه و پیشرفت می‌باشد، شرکت های ساختمانی و شهرسازی و مختلف همیشه در رقابت و تلاش قرار دارند تا هر کدام بتوانند نقش بیشتری را در موضوعات مختلف در یک شهر مانند سرمایه گذاری را به طور برجسته‌تری نشان دهند تا توجه دیگر جوامع جهانی را به خود جلب نمایند. موضوع منظر شهری در میان مردم عادی، عقیده بر این هستند که هر چیزی که در یک شهر به چشم دیده می‌شود عبارت از منظر شهری است و اگر بطور ژرفگانه تر نظری انداخته شود دیده می‌شود که منظر واژه‌ای عربی می‌باشد که از کلمه ریشه نظر و با وزن مفعول است و اسم مکان می‌باشد مانند خیلی از اماکن دیگر: مکتب، مدخل، که در این صورت منظر می‌تواند محل باشد و یا مکان نگریستن، یعنی (هر چیزی که دیده می‌شود و به آن دید انداخته شود، چه آن بسیار خوشایند و خوب باشد و یا برعکس بدناما باشد) منظر است. خوب با این گفته‌ها نتیجه فعلی ما این می‌شود که منظر چیزی است که دیدنی باشد یا به عبارت دیگر عینی است. تعریفات دیگر نیز در خصوص منظر موجود است که می‌توان به چندی از آنها اشاره کرد: منظرشهری در حقیقت سطح تماس (Interface) انسان و موجودیت شهر است که از همین لحاظ، قسمت قابل زیادی از علم و عواطف محیطی شهروندان تحت تاثیر آن می‌باشد.

منظرشهری به مجموعه از ساختمان‌های که توسط چشم دیده می‌شود و این مجموعه متشکل از تعداد زیادی از ساختمانها، خیابان و سکونتگاه‌ها، و اماکن مختلف شهری که توسط خیابان های عریض و باریک با یکدیگر به هم متصل می‌باشد " (Cullen G, 1998).

موضوع منظرشهری مانند وسیله‌ای می‌باشد که جلوه یک شهر را نمایان می‌نماید و یا به عبارت دیگر ترسیم‌های را مانند نقش و نگار طراحان و معماران مانند (پلان، مقاطع و نماها و جداره های خیابان‌ها) را می‌توان تنها در چهارچوب منظرشهری مشاهده کرد که می‌تواند به یک تجربه اصیل و واقع گرایانه انسانی تبدیل گردد. منظرشهری می‌تواند نشان دهد که کدام قسمت‌های شهر آسیب پذیر از نظر موضوعات مختلف شهری می‌تواند باشد که باید اصلاح و تدابیر لازم آن را گرفت و هم چنان گفته می‌-توانیم که اگر بحرانی در منظرشهری دیده می‌شود در اصل این بحران در اول در طراحی شهری موجود بوده است که در نظر دید و توجه باقی مانده است که این ضعف در موضوعات توسعه و پیشرفت شهر نیز می‌تواند آسیب های جدی را وارد نماید.

شاخص و معیارهای مناسب منظر شهری برای کودکان

شاخص‌ها و معیارهایی که در این قسمت در نظر گرفته شده است به طور عمومی است یعنی اینکه هم برای بزرگ سالان و هم برای کودکان جوابگو شده می‌تواند، برای کودکان منظرشهری کدام شاخص و معیارهای جداگانه وجود ندارد که آنرا جداگانه برای تجزیه و تحلیل در نظر گرفته شود، در جریان تجزیه و تحلیل باید منظرشهری باید برای کودکان مناسب سازی شود یعنی طوری در نظر گرفته شود که خوشایند و مناسب کودکان نیز باشد که در خیلی از بحث های دیگری شهری کلمات مترادفی که بنام شهردوستدار کودک نیز یاد شده است، به هر صورت مقصد هر دو یکی است یعنی محیطی از شهر ایجاد شود

که کودکان در حفظ و امنیت و ایمنی کامل با خیال آسوده و رفاه و آسایش از بودن در مکان‌ها لذت ببرند و زمینه‌های خاطره‌انگیزی را برایشان رقم بزنند.

۱ - حس مکان

برای کودکان حس مکان نیز دارای اهمیت زیادی است، در مورد حس مکان می‌توان چنین بیان کرد که، حس مکان (بعضی احساسات هستند که می‌تواند یک حس دیگر را در وجود انسان به تحریک آورد) است. نادیا داری پور در مقاله خویش که در موضوع مرتبط است در ارتباط با نقش منظرشهری و مؤلفه‌های آن در بیشتر شدن موضوع حس امنیت در سطح شهر اهواز برای شهروندان یاد کرده است که عبارات حس مکان برای اشخاص، و حس‌های پنجگانه انسان که شنوایی، بینایی و لامسه، ذائقه و دیگر موارد چون حرکت کردن و در خاطره و اندیشه سپردن را با هم یکجا می‌کنند. وقتی که یک مکان خوشایند جلوه کند و خواستاری فرد را به وجود آورد حس مکان را که یک قدرت در انسان است به وجود می‌آورد و در اشخاص در تفاوت می‌باشد و تا حد زیادی آنرا غریزی می‌دانند و از طرف دیگر وقتی به محیط نظر انداخته می‌شود از ساحه مورد نظر اندیشه‌های متفاوتی از ساحه در ذهن بیننده نقش می‌بندد و اگر حس اشتراکی را به فرد داشته باشد و مکان عمومی باشد، حس خوب انسانی که زندگی اجتماعی را پدیدار می‌نماید و انسان خواستار زندگی اجتماعی و روابط با دیگران همیشه می‌باشد، حس مکان در اصل با وجود فیزیکی نشان داده نمی‌شود ولی می‌توان این حس را در انسان به کمک طراحی‌های خوب و عالی مهندسی اجتماعی می‌توان بوجود آورد (کاشی و بنیادی، ۱۳۹۲، ص ۴۵).

۲ - خوانایی

از نظر لینچ تصویر مفهومی می‌باشد که بین انسان و محیط یک ارتباط را بوجود می‌آورد و یک حس آرامش و ایمنی و امنیت را در فرد می‌تواند که پدید آورد. گرچه شیما شهر این روزها خیلی مغلق شده است و واقعا گم شدن در یک شهر بیگانه کار آسانی است و امکان گم شدن در محیط و فضای شهری امروزی یک موضوع پیش پا افتاده محسوب می‌شود، ولی با آن هم از موضوع شهری و شهرسازی، محیط شهری باید قسمی باشد تا این حس و احساس به حد اقل و نزدیک به صفر رسانیده شود. یکی فرد وقتی در یک محیط و فضای شهری وارد می‌شود از خیابان‌ها، ساختمان‌ها و اماکن مربوطه و راهنمایی‌های موجود شهری به آسانی بتواند بگوید که در کجا و چه نوع جایی قرار گرفته است یعنی جاده‌ها، خیابان‌ها طوری باشد که قابلیت درک را برای افراد داشته باشد البته به طور آسان (لینچ، ۱۳۷۴، ۶۰). عناصر اصلی که در خوانایی شهری را تشکیل می‌دهد و رل عمده و مهم را در بیشتر شدن خوانایی یک محله بازی می‌کند باید به طور قابل توجه‌ای از آنها و به درستی استفاده صورت گیرد که این عناصر خوانایی طوری که معلوم دار است گره، نشانه، محله، لبه و نشانه می‌باشد و تا حد زیادی طوری استفاده شود که موضوع بصری را به بهترین رقم آن احاطه نماید و جلوه‌گر باشند و حس امنیت در محیط را برای انسان بیش از پیش دارا باشد (مدنی پور، ۱۳۸۴، ۹۹).

۳ - هویت مکان

اگر بخواهیم در مورد هویت مکان بحث نمائیم، بعضی از مشخصه‌ها و صفت‌هایی که یک فرد و یا یک جامعه را و یا یک مکان را از دیگران فرق قایل می‌شود و جدا می‌کند آنرا از دیگران می‌توان گفت، هویت است.

یک تجربه مستقیم از محیط به طور فیزیکی می‌تواند که هویت مکان را بوجود آورد. یعنی این مفهوم انعکاس دهنده یک اجتماع و مکان برای افراد می‌تواند باشد. لینگ هویت مکان را در فرق داشتن یک مکان از دیگر اماکن دانسته است و این نیز درست می‌باشد و آن را به نام منحصر به فرد یاد کرده است (لینگ، ۱۹۶۰، ۶). در جایی دیگر شولتز گفته است که عناصر شهری مانند، رنگ‌ها، بافت‌های شهری، شکل‌ها و نماها در سطح شهر بیانگر هویت و شخصیت یک مکان را نشان می‌دهد (Schulz, 1981, 38).

۴- فرم و ریخت شناسی شهر

مورفولوژی و یا همان ریخت شناسی شهری از موضوعات است همیشه معماران و طراحان شهری را به خود معطوف می‌کنند و فرم و شکل یک شهر و عناصری که در شهر تشکیل می‌شود از نظر شکل ظاهری دارای اهمیت ویژه‌ای در دیدگاه‌های مختلف دارد. در شهر هر چقدر شیماهای نظامند و درست مهندسی با عمکردها و کارکردهای آن در نظر گرفته شود به ارزش آن می‌تواند که بیفزاید. ریخت شهری و یا همان فرم شهری بیانگر فضای کالبدی یک شهر است و این کالبد شهری نظر به گذشت زمان و پیشرفت علم و صنعت، تغییرات اقتصادی و اجتماعی در مرور زمان تغییر یافته است (میرمقنایی، ۱۳۸۷، ص ۲۳).

۵- خاطره انگیزی

موضوع خاطره انگیزی از حس در مکان و محیط شهری می‌تواند که بوجود آید و این خاطره انگیزی یک ارتباط مستقیم با شیما و فرم و ریخت شناسی شهری، استفاده از رنگ‌ها، قرار گیری کاربریها، نوع فعالیت و عملکردی کاربریها و میزان خدمات و دسترسی‌های شهری برای جامعه می‌تواند که قابل تغییر باشد. گرچه موضوع خاطره انگیزی هر شخص می‌تواند که فرق داشته باشد که از محیط و فضای شهری چگونه برداشتی را خواهد داشت ولی با طراحی محیط و فضای شهری این کار و هنر طراحان و مدیران ساخت و ساز و شهرسازی می‌باشد که چه را و چگونه به ذهن افراد بوجود آورند تا زمینه خاطره انگیزی به اوج خویش برسد. خاطره انگیزی جنبه مثبت یک مکان را به ذهن یک بیننده می‌تواند به میان آورد. گرچه نظر به سلیقه‌ها، خاطره انگیزی نیز فرق دارد، بعضی از اشخاص از مکانی که در طبیعت بیشتر باشد احساس خاطره انگیزی آن را دارد و بعضی دیگر مکانی که دارای ساختمان‌ها و امکانات فراوان بروز را داشته باشد و حتی بعضی اشخاص ممکن که مکان‌هایی را دوست داشته باشند که هیچ با سلیقه دیگر اشخاص قابل مقایسه نباشد. به هر صورت نظر به مطالعات و خواسته‌های عامه می‌تواند مکان‌هایی را بوجود آورد که جنبه خاطره انگیزی را برای افراد داشته باشد و به آن توجه لازم را ملزوم داشت.

۵- ادراک عمومی و لذت بصری

به عقیده و گفته گلکار، اگر به منظر شهری نظری انداخته شود دیده می‌شود که تنها ابعاد ناملموس حیات مدنی، همچون فقر و غنا، سلطه و نهادها و ارزش‌هایی معین، سلايق زیباشناختی خرده فرهنگ‌ها و میزان ایمنی و امنیت جامعه و غیره از طریق نظامی از (نشانه‌ها) امکان تجلی و بروز خارجی یافته و ارزیابی مثبت و یا منفی را میسر می‌سازد (Golkar, 2003, 28). فضای شهری از نظر ناظر طوری دیده می‌شود که با مشاهده از محیط شهری تمام قسمت‌های آن قابل خوانش باشد و مانند یک متن مشخص برای ناظر باید جلوه نماید. که این متن شهری از نشانه‌ها، علایم، رنگ‌ها، فضاهای باز و بسته، فضاهای سبز و کاربریهای مختلف شهری تشکیل شده است و هر کدام بیانگر یک عمل خاص برای ناظر می‌باشد و این همان ادراک عمومی می‌باشد که بیننده آن را حس در ذهن خویش تجسم سازی کرده روان است و هر چقدر خوب، قانونمند، نظامند و فراگیر عمومی

برای تمام اقشار جامعه باشد و حس لذت بخشی را در فرد ناظر بوجود آورد به همان اندازه موفق بودن محیط و فضای شهری را خوبتر حکایت می کند (گلکار، ۱۳۸۷، ۹۷). اگر ساکنان و گروه های ذی نفوذ در فضای یک شهر امکان شناسایی خود را در آن فضا از دست بدهند، حس امنیت روانی آن شهر به دلیل احساس جرم خیزی به حس ناامنی روانی تبدیل می شود. از این رو، ادراک انسان از فضای شهری نقش بسزایی در احساس امنیت و افزایش رضایت و آرامش از محیط دارد.

جدول شماره ۲: معیارها و زیر معیارهای منظر شهری برای سنجش منظر شهری برای کودکان

مؤلفه های و شاخص های اصلی	معیارها	زیر معیارها
حس مکان	عدم تمایل به جایگزینی	.....
	میزان علاقه	....
	انعطاف پذیری	توانایی و قدرت فضا در پذیرفتن عملکردها و فعالیت های گوناگون
هویت مکان	سازگاری بصری	متناسب بودن خصوصیات بصری منظر یا عملکرد و معنای محیط
	وجود فعالیت های مختلف	وجود منظر متناسب با عملکرد و نوع فعالیت در محیط
خاطره انگیزی	فرهنگ	توجه به آداب و رسوم و باورهای جامعه در منظر
	حس تعلق	رضایت فرد از منظر و داشتن حس تعلق به محیط
	مأنوس بودن	....
خوانایی	تجربه در محیط	خاطرات موجود از منظر در ذهن افراد تجربه می محیط و اثر منظر
	جهت یابی	خوانایی محیط و دسترسی آسان به نقاط مختلف شهر
	روشنی و وضوح	تصویر روشن از فضا در ذهن هر ناظر
	وجود راهنما	وجود عناصر راهنما
ادراک عمومی و لذت بصری	وجود نشانه	وجود عناصر شاخص منظر و نشانه برای شناسایی محیط
	تنوع	تنوع فرمها (تنوع عملکردها در حس مکان)
	ایمنی	توجه به ایمنی (تفکیک سطوح تردد) و وجود فضاهای بیخطر و آزردهنده
	نفوذ پذیری	امکان برقراری ارتباط بصری با نقاط مختلف
فرم و ریخت شناسی	آلودگی	وجود آلودگی های تأثیرگذار بر زندگی انسان (صوتی ، محیطی و ...)
	مبلمان شهری	چیدمان مبلمان، ارتباط مبلمان شهری با نیازهای انسان
	بافت و تزیینات	....
	استفاده از عناصر طبیعی	استفاده از فضای سبز، درختان و عناصر طبیعی موجود در محیط
	رنگ	وجود رنگهای آرامبخش در فضا
	نور	روشنایی و نورپردازی مناسب بناها در شب، استفاده مناسب از نور روز
	تناسب	تناسب فضایی و تناسب منظر با اندازه های فضا

نتیجه گیری

نظر به بازدید و سروی ساحه و هم چنان نتیجه گیری از تجزیه و تحلیل در مورد منظرشهری برای کودکان در محدوده لیسه مریم نتیجه گردیده است که چیزی که کودکان در این محدوده ضرورت اساسی اولیه دارد امنیت و ایمنی و جلوگیری از کار و کارهای شاقه، محیط جداگانه در محیط شهری برای کودکان، محیط های سرسبز، شاداب، مرکزهای تقویت و ارتقاء ظرفیت و کنکاوی می باشد که موضوع امنیت خیلی از موضوعات مهم در این محدوده از شهر کابل می باشد که طی سال های اخیر

چندیدن اختطاف و قتل کودکان در همین محدوده لیسه مریم صورت گرفته است که باید به کمک ارگان‌های مربوطه امنیتی و همکاری مردم محل این خشونت در قبال کودکان محو شود و خانواده‌ها از ترس و بیم موضوع اختطاف، قتل، دزدی و رهنان در روز روشن می‌ترسند که کودک خویش را تا فاصله‌های کوتاه ۱۰ دقیقه‌ای از خانه به بیرون تنها بفرستند. موضوع ذکر شده از خلاصه خواسته‌های مردم محل در قبال محیط شهری برای کودکان‌شان شده اند که در نتیجه گیری نیز بدست آمده است آورده شده است که از موضوع امنیت وایمنی می‌توان عنوانین : آرامش و ایمنی و زیبایی، علاقه مندی، انعطاف پذیری، سازگاری بصری، تمایز، اثربخشی، حس اعتماد به نفس، فرهنگ، تاثیر بر مخاطبان، حس تعلق، تجربه در محیط، جهت یابی، روشنی و وضوح، وجود راهنما، انطباق فرم و عملکرد، زیباشناسی، جذابیت، احساس آسفتگی، تنوع، ایمنی، آلودگی، سرزندگی، شکل و اندازه، روابط و چیدمان، ابعاد و مقیاس، نورپردازی، عناصر طبیعی، رنگ، تناسب و وسعت، نصب و مدیریت درست دوربین‌های مدار بسته در سطح شهر و خیابان‌های اصلی و فرعی و کوچه ها به کمک ارگان‌های دولتی و مردم محل می‌توان یادآور شویم. نظر به نتیجه‌ای از تجزیه و تحلیل بدست آمده است سازمان در قدم اول در حالت استراتژی‌های تدافعی WT قرار دارد و بعد از آن در حالت استراتژیک.

پیشنهادات برای محققین

محقق برای محققین آتی پیشنهاد دارد تا تحقیقات کاربردی خویش تنها در ساحات و کاربری‌های پلانی محدود نمایند و به ساحات غیرپلانی شهری نیز در نظر گیرند؛ و از نوع کاربردی طوری در نظر گرفته شود تا بتواند قابلیت تطبیقی خوب را در برداشته باشد زیرا ساحات غیرپلانی شهرهای خیلی بیشتر از ساحات پلانی مشکلات مختلف شهری را دارا می‌باشد و باید به نحوی آن مشکلات را از طریق‌های مختلف از جمله موضوعات بهسازی و نوسازی اصلاحات صورت گیرد تا وضعیت خوب و مناسب را برای شهروندان به وجود آورده بتواند. هم چنان تحقیقات‌شان طوری باشد که ادارات مربوطه دولتی شهرداری، وزارت شهرسازی و اراضی و هم چنان دانشجویان و دانشگاه‌ها بتوانند به طور خوبی از منبع مناسب در موضوعات بهبود بخشی شهری از آن یاد نمایند و از آن بهرمندی خوب تحقیقی، منبع، اجرایی یاد گردد.

پیشنهادات کاربردی

- ایجاد یک ارگان امنیتی دولتی از ریاست امنیت ملی و وزارت داخله به همکاری مستقیم مردم محل در ایجاد مرکزهای امنیتی و بررسی موضوعات محدوده لیسه مریم تا از موضوعات اختطاف و قتل و به کار گیری کودکان در کار در سطح شهر جلوگیری صورت گیرد.
- ایجاد یک مرکز زیباسازی شهری با در نظر داشت منظر شهری برای کودکان با همکاری محل و دولت.
- سرمایه گذاری تاجران در بخش‌های مختلف شهری برای کودکان و حمایت تشویقی مختلف دولت از تاجران در سرمایه گذاری در موضوعات مختلف بهبود منظر شهری برای کودکان.
- ایجاد فضاهای جداگانه شهری برای کودکان در افزایش احساس آرامش و امنیت در سطح محدوده لیسه مریم.
- استفاده از رنگ‌ها و نماهای جذاب در جداره‌ها، نظم دهی در منظر تابلوها، ایجاد پارک و فضای بازی کافی و استحکام در همکاری بین ادارات دولتی مربوطه و هم چنان همکاری بین مردم و دولت در موضوعات فوق‌الذکر ضرورت است.

- ایجاد آب نماها و آب مصرفی و سرویس بهداشتی برای تمامی اقشار جامعه، نصب لامپ های برق و پایه آن و زیباسازی نوری در منظرشهری.
- اشتراک کودکان در زیباسازی منظرشهری و برای جذابیت و خاطره انگیزی ساحه و با استفاده از بودجه ارگان های مربوطه دولتی در ایجاد منظرشهری مناسب در مسیر سواره و پیاده.
- ایجاد مراکز ارتقا بخشی کودکان و ظرفیت سازی کودکان، ساختن پارکینگ، مبلمان شهری و سرسبزی در پیاده راه ها و کناره خیابان ها و ایجاد سازمان های مشترک مردمی، حکومتی، موسساتی در حمایت از حقوق کودکان.
- ایجاد سرزندگی، سرسبزی، جذابیت بیشتر برای سلامت روانی کودکان و شهروندان از همکاری مردم، وزارت اطلاعات و فرهنگ، وزارت صحت عامه.
- اشتراک کودکان در زیباسازی منظرشهری و برای جذابیت و خاطره انگیزی ساحه و با استفاده از بودجه ارگان های مربوطه دولتی در ایجاد منظرشهری مناسب در مسیر سواره و پیاده.
- ایجاد اشتغال برای افراد مختلف در کناره پارک ها و فضاهای سبز با کمک و سرمایه گذاری تاجران محل.

فهرست منابع فارسی:

۱. بحرینی، سید ح (۱۳۷۷). فرایند طراحی شهری، دانشگاه تهران، تهران.
۲. پاکزاد، جهانشاه، (۱۳۸۵). مبانی نظری و فرآیند طراحی شهری، تهران: شهیدی
۳. حبیبی، سید م و همکاران. (۱۳۹۶). آموزه های مشارکت کودکان در فرایند طراحی فضای شهری دوستدار کودک، مطالعه موردی: شهر سده لنجان. فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات شهری، شماره ۲۹، صص ۱۲۰-۱۱۱.
۴. دهخدا، علی اکبر، (۱۳۸۹). لغت نامه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، چاپ دوم.
۵. رجبی، ژ، حاجی قاسمی، ف (۱۳۹۲). منظرشهری دوستدار کودک، رویکرد منظرین در محیط شهر. منظر، شماره ۲۵.
۶. صدقی، م عثمان. (۱۳۵۴). شهرهای آریانا. کابل: انتشارات بیهقی، چاپ اول.
۷. عارض و غلام جیلانی. (۱۳۷۷). کابل دیروز، کابل امروز با فردای مبهم آن. پیشاور: چاپ اول.
۸. عباس زادگان، م (۱۳۸۴). ابعاد اجتماعی - روانشناسی فضاهای شهری. مجله علوم مهندسی، دانشگاه علم و صنعت ایران، جلد ۱۶، شماره ۱.
۹. فرانسواز شوای. (۱۳۹۲). شهرسازی تخیلات و واقعیات. (ترجمه سید محسن حبیبی)، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۱۰. معاونت امور شهرداری ها و دفتر برنامه ریزی و مدیریت توسعه شهری (۱۳۹۷). دستورالعمل شهرهای دوستدار کودک. وزارت کشور ایران، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور.
۱۱. مهدی زاده، ج، (۱۳۸۵). زیباشناسی در طراحی شهری، نشریه جستارهای شهرسازی.
۱۲. اداره احصائیه مرکزی. (۱۳۶۴): اتلس محلات افغانستان. کابل.
۱۳. از الف تا یا. (۱۳۹۴). کتاب راهنما برای کمک به افغانستان، ترجمه نسخه سیزدهم. کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان.